

4. Műveletek $GF(q)$ felett, Reed–Solomon kódok, ciklikus lineáris kódok

Kódolástechnika

GF(q) axiómái

GF(q) a q elemű Galois test (véges test).

Test axiómák

Összeadás “+”

$$\alpha, \beta \in GF(q) \rightarrow \alpha + \beta \in GF(q)$$

$$\alpha + \beta = \beta + \alpha$$

$$(\alpha + \beta) + \gamma = \alpha + (\beta + \gamma)$$

$$\exists 0 : \forall \alpha \in GF(q) : \alpha + 0 = \alpha$$

$$\forall \alpha \in GF(q) \exists \beta : \alpha + \beta = 0;$$

$$\beta = \alpha_a^{-1} = -\alpha$$

Szorzás “*”

$$\alpha, \beta \in GF(q) \rightarrow \alpha * \beta \in GF(q)$$

$$\alpha * \beta = \beta * \alpha$$

$$(\alpha * \beta) * \gamma = \alpha * (\beta * \gamma)$$

$$\exists 1 : \forall \alpha \in GF(q) : \alpha * 1 = \alpha$$

$$\forall \alpha \in GF(q) \setminus \{0\} : \exists \beta : \alpha * \beta = 1;$$

$$\beta = \alpha_m^{-1} = \alpha^{-1}$$

$$\alpha * (\beta + \gamma) = \alpha * \beta + \alpha * \gamma$$

“+” és “*” bármilyen lehet, amíg teljesítik a fenti axiómákat.

Példák $GF(q)$ -ra

q lehet prímszám vagy prímszámhatvány (p^m , ahol p prímszám és $m \geq 2$).

Egyelőre a q prímszám esettel foglalkozunk. Ha q prímszám, akkor $GF(q)$ -ban a műveletek mod q értendők:

$$GF(q) = \{0, 1, \dots, q - 1\},$$

és

$$\alpha + \beta = \alpha + \beta \pmod{q},$$

$$\alpha * \beta = \alpha \cdot \beta \pmod{q}.$$

Például $GF(7)$ -ben:

$$6 + 5 = 4 \pmod{7} \qquad (6 + 5 = 11 = 4 \pmod{7})$$

$$6 * 5 = 2 \pmod{7} \qquad (6 \cdot 5 = 30 = 2 \pmod{7})$$

$$4_a^{-1} = 3 \pmod{7} \qquad (4 + 3 = 7 = 0 \pmod{7})$$

$$4_m^{-1} = 2 \pmod{7} \qquad (4 \cdot 2 = 8 = 1 \pmod{7})$$

Hatványtábla

Alap tulajdonság: $\forall \alpha \in GF(q) \setminus \{0\} : \alpha^{q-1} = 1$.

Egy α elem rendje az a legkisebb pozitív m , amire $\alpha^m = 1$. Ha $m = q - 1$, akkor α -t primitív elemnek nevezzük.

Hatványtábla

Alap tulajdonság: $\forall \alpha \in GF(q) \setminus \{0\} : \alpha^{q-1} = 1$.

Egy α elem rendje az a legkisebb pozitív m , amire $\alpha^m = 1$. Ha $m = q - 1$, akkor α -t primitív elemnek nevezzük.

elem α	hatványok						rend m
	α^1	α^2	α^3	α^4	α^5	α^6	
1	1						1
2	2	4	1				3
3	3	2	6	4	5	1	6
4	4	2	1				3
5	5	4	6	2	3	1	6
6	6	1					2

– primitív elem

– primitív elem

Hatványtábla

Alap tulajdonság: $\forall \alpha \in GF(q) \setminus \{0\} : \alpha^{q-1} = 1$.

Egy α elem rendje az a legkisebb pozitív m , amire $\alpha^m = 1$. Ha $m = q - 1$, akkor α -t primitív elemnek nevezzük.

elem α	hatványok						rend m
	α^1	α^2	α^3	α^4	α^5	α^6	
1	1						1
2	2	4	1				3
3	3	2	6	4	5	1	6
4	4	2	1				3
5	5	4	6	2	3	1	6
6	6	1					2

– primitív elem

– primitív elem

Egy primitív elem hatványai kiadják a $GF(q)$ összes nemnulla elemét.

Polinomok $GF(q)$ felett

$$\alpha(x) = \alpha_0 + \alpha_1x + \alpha_2x^2 + \cdots + \alpha_mx^m; \alpha_0, \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m \in GF(q)$$

Gyökök: $x_1, \dots, x_m$: $\alpha(x_i) = 0, i = 1, \dots, m$

A gyökök száma $\leq \deg(\alpha(x)) = m$.

Ha $\alpha(x)$ -nek $\deg(\alpha(x)) = m$ gyöke van, $x_1, \dots, x_m$, akkor

$$\alpha(x) = \alpha_m \prod_{i=1}^m (x - x_i).$$

Polinomosztás: adott $\alpha(x)$ és $d(x)$ esetén, ahol $\deg(\alpha(x)) = m > \deg(d(x)) = k$,

$$\exists q(x), r(x) : \alpha(x) = q(x)d(x) + r(x); \quad \deg(r(x)) < k.$$

$a(x), d(x) \rightarrow$ Euklideszi algoritmus $\rightarrow q(x), r(x)$
 $m - k$ lépés

1. feladat

Mi a 2 additív inverze $GF(5)$ -ben?

1. feladat

Mi a 2 additív inverze GF(5)-ben?

Megoldás. $2 + 3 = 1 \cdot 5 + 0$, tehát a 2 additív inverze (ellentettje) GF(5)-ben

$$-2 = 2_a^{-1} = 3.$$

2. feladat

Mi a 2 multiplikatív inverze $GF(5)$ -ben?

2. feladat

Mi a 2 multiplikatív inverze GF(5)-ben?

Megoldás. $2 \cdot 3 = 1 \cdot 5 + 1$, azaz

$$2 * 3 = 1 \pmod{5},$$

tehát a 2 multiplikatív inverze (reciproka) GF(5)-ben

$$2^{-1} = 2_m^{-1} = 3.$$

3. feladat

Mi az 5 additív inverze $GF(11)$ -ben?

3. feladat

Mi az 5 additív inverze GF(11)-ben?

Megoldás. $5 + 6 = 1 \cdot 11 + 0$, tehát az 5 additív inverze GF(11)-ben

$$-5 = 5_a^{-1} = 6.$$

4. feladat

Mi $\text{GF}(11)$ -ben a 7 multiplikatív inverze?

4. feladat

Mi $\text{GF}(11)$ -ben a 7 multiplikatív inverze?

Megoldás. $7 \cdot 8 = 5 \cdot 11 + 1$, azaz

$$7 * 8 = 1 \pmod{11},$$

így a 7 multiplikatív inverze $\text{GF}(11)$ -ben

$$7^{-1} = 7_m^{-1} = 8.$$

5. feladat

Oldjuk meg a $6x + 5 = 2$ egyenletet $GF(7)$ felett.

5. feladat

Oldjuk meg a $6x + 5 = 2$ egyenletet $GF(7)$ felett.

Megoldás.

$$6x + 5 = 2$$

$$6x = 2 - 5$$

$$6x = -3$$

$$6x = 4$$

$$x = 6^{-1} * 4$$

$$x = 6 * 4$$

$$x = 24$$

$$x = 3$$

Reed–Solomon kódok

Legyen $n = q - 1$ és $\alpha_0, \alpha_1, \dots, \alpha_{n-1}$ különböző nemnulla elemek $\text{GF}(q)$ -ből.

Az ezeknek megfelelő $C(n, k)$ Reed-Solomon kód egy $\text{GF}(q)$ feletti lineáris kód, melynek generátor mátrixa

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & \dots & 1 \\ \alpha_0 & \alpha_1 & \alpha_2 & \dots & \alpha_{n-1} \\ \vdots & & & \ddots & \vdots \\ \alpha_0^{k-1} & \alpha_1^{k-1} & \alpha_2^{k-1} & \dots & \alpha_{n-1}^{k-1} \end{bmatrix}$$

Reed–Solomon kódok

Legyen $n = q - 1$ és $\alpha_0, \alpha_1, \dots, \alpha_{n-1}$ különböző nemnulla elemek $\text{GF}(q)$ -ből.

Az ezeknek megfelelő $C(n, k)$ Reed-Solomon kód egy $\text{GF}(q)$ feletti lineáris kód, melynek generátor mátrixa

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & \dots & 1 \\ \alpha_0 & \alpha_1 & \alpha_2 & \dots & \alpha_{n-1} \\ \vdots & & & \ddots & \vdots \\ \alpha_0^{k-1} & \alpha_1^{k-1} & \alpha_2^{k-1} & \dots & \alpha_{n-1}^{k-1} \end{bmatrix}$$

Az RS kódokra teljesül az MDS tulajdonság:

$$d_{\min} = n - k + 1,$$

azaz a kód képes

- ▶ $n - k$ hibát detektálni, és
- ▶ $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor$ hibát javítani.

Reed-Solomon kódok

Speciális eset: egy α primitív elem által generált RS kód. Ha az előbbi konstrukcióban $\alpha_i = \alpha^i$, akkor

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & \dots & 1 \\ 1 & \alpha & \alpha^2 & \dots & \alpha^{n-1} \\ \vdots & & & \ddots & \vdots \\ 1 & \alpha^{k-1} & \alpha^{2(k-1)} & \dots & \alpha^{(n-1)(k-1)} \end{bmatrix},$$

és a paritás ellenőrző mátrix

$$H = \begin{bmatrix} 1 & \alpha & \alpha^2 & \dots & \alpha^{n-1} \\ 1 & \alpha^2 & \alpha^4 & \dots & \alpha^{2(n-1)} \\ \vdots & & & \ddots & \vdots \\ 1 & \alpha^{n-k} & \alpha^{2(n-k)} & \dots & \alpha^{(n-k)(n-1)} \end{bmatrix}.$$

6. feladat

Tervezzünk egy RS kódot $GF(7)$ felett, ami képes 2 hiba javítására.

6. feladat

Tervezzünk egy RS kódot $GF(7)$ felett, ami képes 2 hiba javítására.

Megoldás. Először az (n, k) paramétereket számítjuk ki.

6. feladat

Tervezzünk egy RS kódot $GF(7)$ felett, ami képes 2 hiba javítására.

Megoldás. Először az (n, k) paramétereket számítjuk ki.

$$n = q - 1 = 6,$$

és a hibajavító képesség

$$t = \left\lfloor \frac{n - k}{2} \right\rfloor = 2 \quad \rightarrow \quad n - k = 4,$$

így

$$(n, k) = (6, 2).$$

6. feladat

Bármely $GF(7)$ feletti $C(6,2)$ RS kód megfelelő; például, ha az 5 primitív elem által generált Reed-Solomon kódot vesszük, akkor

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix}$$

és

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \\ 1 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 \\ 1 & 2 & 4 & 1 & 2 & 4 \end{bmatrix}.$$

7. feladat

Kódoljuk az előbbi kóddal a következő kódszavakat: $u = (4, 4)$,
 $u = (3, 5)$ és $u = (5, 1)$.

7. feladat

Kódoljuk az előbbi kóddal a következő kódszavakat: $u = (4, 4)$,
 $u = (3, 5)$ és $u = (5, 1)$.

Megoldás.

$$(44) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (136052)$$

7. feladat

Kódoljuk az előbbi kóddal a következő kódszavakat: $u = (4, 4)$,
 $u = (3, 5)$ és $u = (5, 1)$.

Megoldás.

$$(44) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (136052)$$

$$(35) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (102564)$$

7. feladat

Kódoljuk az előbbi kóddal a következő kódszavakat: $u = (4, 4)$,
 $u = (3, 5)$ és $u = (5, 1)$.

Megoldás.

$$(44) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (136052)$$

$$(35) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (102564)$$

$$(51) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \end{bmatrix} = (632401)$$

8. feladat

Adjuk meg a $GF(5)$ feletti, a 2 primitív elem által generált, 1 hiba javítására képes RS kód generátor mátrixát és paritás ellenőrző mátrixát.

8. feladat

Adjuk meg a $GF(5)$ feletti, a 2 primitív elem által generált, 1 hiba javítására képes RS kód generátor mátrixát és paritás ellenőrző mátrixát.

Megoldás. A hibajavító képesség alapján

$$t = \left\lfloor \frac{n - k}{2} \right\rfloor = 1 \quad \rightarrow \quad n - k = 2.$$

8. feladat

Adjuk meg a $GF(5)$ feletti, a 2 primitív elem által generált, 1 hiba javítására képes RS kód generátor mátrixát és paritás ellenőrző mátrixát.

Megoldás. A hibajavító képesség alapján

$$t = \left\lfloor \frac{n-k}{2} \right\rfloor = 1 \quad \rightarrow \quad n-k = 2.$$

$q = 5$ miatt $n = q - 1 = 4$, így $(n, k) = (4, 2)$, és

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 4 & 3 \end{bmatrix} \quad H = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 4 & 3 \\ 1 & 4 & 1 & 4 \end{bmatrix}.$$

9. feladat

Egy GF(11) feletti C(10,4) RS kód generátor mátrixa

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 6 & 3 & 7 & 9 & 10 & 5 & 8 & 4 & 2 \\ 1 & 3 & 9 & 5 & 4 & 1 & 3 & 9 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 2 & 3 & 10 & 4 & 6 & 9 & 8 \end{bmatrix}$$

- (a) Mennyi hibát képes a kód javítani?
- (b) Milyen primitív elem segítségével generáltuk a kódot?
- (c) Adjuk meg a H paritás ellenőrző mátrixot.

9. feladat

Megoldás.

(a) Ez egy RS kód, tehát $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 3$ hibát képes javítani.

9. feladat

Megoldás.

- (a) Ez egy RS kód, tehát $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 3$ hibát képes javítani.
- (b) A 6 primitív elem segítségével generáltuk:

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 6 & 3 & 7 & 9 & 10 & 5 & 8 & 4 & 2 \\ 1 & 3 & 9 & 5 & 4 & 1 & 3 & 9 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 2 & 3 & 10 & 4 & 6 & 9 & 8 \end{bmatrix}$$

9. feladat

Megoldás.

- (a) Ez egy RS kód, tehát $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 3$ hibát képes javítani.
(b) A 6 primitív elem segítségével generáltuk:

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 6 & 3 & 7 & 9 & 10 & 5 & 8 & 4 & 2 \\ 1 & 3 & 9 & 5 & 4 & 1 & 3 & 9 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 2 & 3 & 10 & 4 & 6 & 9 & 8 \end{bmatrix}$$

(c)

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 6 & 3 & 7 & 9 & 10 & 5 & 8 & 4 & 2 \\ 1 & 3 & 9 & 5 & 4 & 1 & 3 & 9 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 5 & 2 & 3 & 10 & 4 & 6 & 9 & 8 \\ 1 & 9 & 4 & 3 & 5 & 1 & 9 & 4 & 3 & 5 \\ 1 & 10 & 1 & 10 & 1 & 10 & 1 & 10 & 1 & 10 \\ 1 & 5 & 3 & 4 & 9 & 1 & 5 & 3 & 4 & 9 \end{bmatrix}$$

10. feladat

Egy GF(7) feletti RS kód paritás ellenőrző mátrixa

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 6 & 4 & 5 \\ 1 & 2 & 4 & 1 & 2 & 4 \\ 1 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \end{bmatrix}$$

- (a) Mi a kód típusa (azaz az n és k paraméterek értéke)?
- (a) Hány hiba javítására képes a kód?
- (c) Adjuk meg a csupa 2-esből álló üzenethez tartozó kódszót.

10. feladat

Megoldás.

- (a) A H paritás ellenőrző mátrix mérete egy $C(n, k)$ RS kód esetén $(n - k) \times n$. Jelen esetben H 4×6 -os, tehát $(n, k) = (6, 2)$.

10. feladat

Megoldás.

- (a) A H paritás ellenőrző mátrix mérete egy $C(n, k)$ RS kód esetén $(n - k) \times n$. Jelen esetben H 4×6 -os, tehát $(n, k) = (6, 2)$.
- (b) Egy RS kódra a hibajavítási képesség $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 2$.

10. feladat

Megoldás.

- (a) A H paritás ellenőrző mátrix mérete egy $C(n, k)$ RS kód esetén $(n - k) \times n$. Jelen esetben H 4×6 -os, tehát $(n, k) = (6, 2)$.
- (b) Egy RS kódra a hibajavítási képesség $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 2$.
- (c) A kódot a 3 primitív elem generálja, tehát

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 & 6 & 4 & 5 \end{bmatrix},$$

és

$$c = uG = (22) \cdot \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 & 6 & 4 & 5 \end{bmatrix} = (416035).$$

11. feladat

Egy $C(6,3)$ RS kódot a véges test legnagyobb primitív eleme generál.

- (a) Adjuk meg a G generátor mátrixot.
- (b) Adjuk meg a H paritás ellenőrző mátrixot.
- (c) Hány hibát képes a kód detektálni? Hány hibát képes javítani?

11. feladat

Megoldás.

- (a) q értéke közvetlenül ugyan nincs megadva, de $n = q - 1$, ahonnan $q = 7$. $\text{GF}(7)$ -ben a legnagyobb primitív elem az 5, így

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \end{bmatrix}$$

11. feladat

Megoldás.

- (a) q értéke közvetlenül ugyan nincs megadva, de $n = q - 1$, ahonnan $q = 7$. $GF(7)$ -ben a legnagyobb primitív elem az 5, így

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \end{bmatrix}$$

- (b)

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \\ 1 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 \end{bmatrix}$$

11. feladat

Megoldás.

- (a) q értéke közvetlenül ugyan nincs megadva, de $n = q - 1$, ahonnan $q = 7$. $GF(7)$ -ben a legnagyobb primitív elem az 5, így

$$G = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \end{bmatrix}$$

- (b)

$$H = \begin{bmatrix} 1 & 5 & 4 & 6 & 2 & 3 \\ 1 & 4 & 2 & 1 & 4 & 2 \\ 1 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 \end{bmatrix}$$

- (c) A kód képes

- ▶ $n - k = 3$ hibát detektálni, és
- ▶ $\lfloor \frac{n-k}{2} \rfloor = 1$ hibát javítani.

Lineáris ciklikus kódok

Egy kód ciklikus, ha bármely

$$c = (c_0 \ c_1 \ c_2 \ \dots \ c_{n-1}),$$

kódszó esetén a ciklikus eltolója:

$$Sc = (c_{n-1} \ c_0 \ c_1 \ \dots \ c_{n-2})$$

szintén kódszó. S a ciklikus eltolás operátor.

Lineáris ciklikus kódok

Egy kód ciklikus, ha bármely

$$c = (c_0 \ c_1 \ c_2 \ \dots \ c_{n-1}),$$

kódszó esetén a ciklikus eltolója:

$$Sc = (c_{n-1} \ c_0 \ c_1 \ \dots \ c_{n-2})$$

szintén kódszó. S a ciklikus eltolás operátor.

Egy α primitív elem által generált Reed-Solomon kód egyúttal ciklikus lineáris kód is.

Lineáris ciklikus kódok

Példa. A $GF(5)$ feletti, 2 primitív elem által generált $C(4,2)$ RS kód kódszavai:

$(00) \rightarrow (00\ 00)$	$(23) \rightarrow (0\ 3\ 4\ 1)$
$(01) \rightarrow (12\ 43)$	$(24) \rightarrow (1\ 0\ 3\ 4)$
$(02) \rightarrow (24\ 31)$	$(30) \rightarrow (3\ 3\ 3\ 3)$
$(03) \rightarrow (31\ 24)$	$(31) \rightarrow (4\ 0\ 2\ 1)$
$(04) \rightarrow (43\ 12)$	$(32) \rightarrow (0\ 2\ 14)$
$(10) \rightarrow (11\ 11)$	$(33) \rightarrow (1\ 4\ 0\ 2)$
$(11) \rightarrow (23\ 04)$	$(34) \rightarrow (2\ 14\ 0)$
$(12) \rightarrow (30\ 42)$	$(40) \rightarrow (4\ 4\ 4\ 4)$
$(13) \rightarrow (42\ 30)$	$(41) \rightarrow (0\ 13\ 2)$
$(14) \rightarrow (04\ 23)$	$(42) \rightarrow (1\ 3\ 2\ 0)$
$(20) \rightarrow (22\ 22)$	$(43) \rightarrow (2\ 0\ 13)$
$(21) \rightarrow (34\ 10)$	$(44) \rightarrow (3\ 2\ 0\ 1)$
$(22) \rightarrow (41\ 03)$	

12. feladat

Egy $GF(5)$ feletti $C(6,2)$ lineáris ciklikus kód 2 hibát tud kijavítani.
A $(6,0,3,5,4,1)$ szerepel a kódszavak között.

- (a) Kódszó-e az $(5,4,1,6,0,3)$?
- (b) Kódszó-e az $(1,0,4,2,3,6)$?
- (c) Kódszó-e az $(1,0,4,3,5,2)$?

12. feladat

Egy $GF(5)$ feletti $C(6,2)$ lineáris ciklikus kód 2 hibát tud kijavítani.
A $(6,0,3,5,4,1)$ szerepel a kódszavak között.

- (a) Kódszó-e az $(5,4,1,6,0,3)$?
- (b) Kódszó-e az $(1,0,4,2,3,6)$?
- (c) Kódszó-e az $(1,0,4,3,5,2)$?

Megoldás.

- (a) Igen, mert a megadott kódszó ciklikus eltoltja (3-szor kell eltolni).

12. feladat

Egy $GF(5)$ feletti $C(6,2)$ lineáris ciklikus kód 2 hibát tud kijavítani. A $(6,0,3,5,4,1)$ szerepel a kódszavak között.

- (a) Kódszó-e az $(5,4,1,6,0,3)$?
- (b) Kódszó-e az $(1,0,4,2,3,6)$?
- (c) Kódszó-e az $(1,0,4,3,5,2)$?

Megoldás.

- (a) Igen, mert a megadott kódszó ciklikus eltoltja (3-szor kell eltolni).
- (b) Igen, mert a megadott kódszó konstansszorososa (6-tal kell szorozni, ez például arról a helyiértékről látszik, ahol az 1-es szerepel).
- (c) Nem, mert a kód 2 hibát képes javítani $\rightarrow d_{\min} \geq 5$, viszont a (b) és (c)-beli vektorok Hamming-távolsága csak 3.

Kódpolinomok

Polinomokat rendelünk a kódszavakhoz:

$$c = (c_0 \ c_1 \ c_2 \ \dots \ c_{n-1}) \quad \rightarrow \quad c(x) = c_0 + c_1x + \dots + c_{n-1}x^{n-1}$$

Ekkor az Sc -hez rendelt polinom

$$c'(x) = [xc(x)] \quad \text{mod } (x^n - 1).$$

Hasonlóan az üzenetekhez, hibavektorhoz stb. is rendelhetünk polinomot.

Kódpolinomok

Polinomokat rendelünk a kódszavakhoz:

$$c = (c_0 \ c_1 \ c_2 \ \dots \ c_{n-1}) \quad \rightarrow \quad c(x) = c_0 + c_1x + \dots + c_{n-1}x^{n-1}$$

Ekkor az Sc -hez rendelt polinom

$$c'(x) = [xc(x)] \quad \text{mod } (x^n - 1).$$

Hasonlóan az üzenetekhez, hibavektorhoz stb. is rendelhetünk polinomot.

Bármely $C(n, k)$ ciklikus lineáris kódra létezik egy $(n - k)$ -adfokú $g(x)$ kódpolinom, melyre teljesül, hogy minden kódpolinom

$$c(x) = g(x)u(x).$$

alakú. $g(x)$ -et a kód generátorpolinomjának nevezzük.

Kódpolinomok

Polinomokat rendelünk a kódszavakhoz:

$$c = (c_0 \ c_1 \ c_2 \ \dots \ c_{n-1}) \quad \rightarrow \quad c(x) = c_0 + c_1x + \dots + c_{n-1}x^{n-1}$$

Ekkor az Sc -hez rendelt polinom

$$c'(x) = [xc(x)] \quad \text{mod } (x^n - 1).$$

Hasonlóan az üzenetekhez, hibavektorhoz stb. is rendelhetünk polinomot.

Bármely $C(n, k)$ ciklikus lineáris kódra létezik egy $(n - k)$ -adfokú $g(x)$ kódpolinom, melyre teljesül, hogy minden kódpolinom

$$c(x) = g(x)u(x).$$

alakú. $g(x)$ -et a kód generátorpolinomjának nevezzük.

$g(x) \mid x^n - 1$ mindig teljesül, és tetszőleges ilyen $g(x)$ megfelelő generátorpolinom egy ciklikus lineáris kódhoz.

Kódpolinomok

Példa. A $GF(5)$ feletti, 2 primitív elem által generált $C(4,2)$ RS kód generátorpolinomja

$$g(x) = (x - 2^1)(x - 2^2) = (x - 2)(x - 4).$$

Néhány kódszóhoz tartozó polinom:

$$(1\ 2\ 4\ 3) \rightarrow 1 + 2x + 4x^2 + 3x^3 = (4 + 3x)(x - 2)(x - 4),$$

$$(0\ 3\ 4\ 1) \rightarrow 3x + 4x^2 + x^3 = x(x - 2)(x - 4),$$

$$(4\ 4\ 4\ 4) \rightarrow 4 + 4x + 4x^2 + 4x^3 = (3 + 4x)(x - 2)(x - 4).$$

Kódpolinomok

$g(x)$ megadja a kódszavak halmazát, de azt nem, hogy hogyan rendeljük hozzá az üzenetekhez a kódszavakat. A lineáris kódokra szokásos $c = uG$ hozzárendelés egy lehetőség, de polinomok esetén praktikusabb a

$$c(x) = u(x)g(x)$$

képlettel dolgozni. (Ez egy másik hozzárendelést ad meg, mint a $c = uG$ képlet.)

Lineáris ciklikus kódok

A $g(x)$ -hez tartozó paritás ellenőrző polinom

$$h(x) = \frac{x^n - 1}{g(x)}.$$

A $v(x)$ vett kódszóhoz tartozó szindróma polinom

$$s(x) = v(x) \pmod{g(x)} \iff s(x) = v(x) : g(x)$$

Lineáris ciklikus kódok

A $g(x)$ -hez tartozó paritás ellenőrző polinom

$$h(x) = \frac{x^n - 1}{g(x)}.$$

A $v(x)$ vett kódszóhoz tartozó szindróma polinom

$$s(x) = v(x) \pmod{g(x)} \iff s(x) = v(x) : g(x)$$

Az α primitív elem által generált Reed-Solomon kód generátor és paritás-ellenőrző polinomja

$$g(x) = \prod_{i=1}^{n-k} (x - \alpha^i), \quad h(x) = \prod_{i=n-k+1}^n (x - \alpha^i).$$

Lineáris ciklikus kódok

A $g(x)$ -hez tartozó paritás ellenőrző polinom

$$h(x) = \frac{x^n - 1}{g(x)}.$$

A $v(x)$ vett kódszóhoz tartozó szindróma polinom

$$s(x) = v(x) \pmod{g(x)} \iff s(x) = v(x) : g(x)$$

Az α primitív elem által generált Reed-Solomon kód generátor és paritás-ellenőrző polinomja

$$g(x) = \prod_{i=1}^{n-k} (x - \alpha^i), \quad h(x) = \prod_{i=n-k+1}^n (x - \alpha^i).$$

Fontos tulajdonság: a polinom szorzás és osztás hatékonyan kiszámítható.

13. feladat

Adjuk meg a $GF(7)$ feletti, 3 primitív elem által generált, 2 hiba javítására képes ciklikus lineáris RS kód generátor polinomját és paritás ellenőrző polinomját.

13. feladat

Adjuk meg a $GF(7)$ feletti, 3 primitív elem által generált, 2 hiba javítására képes ciklikus lineáris RS kód generátor polinomját és paritás ellenőrző polinomját.

Megoldás.

$$g(x) = \prod_{i=1}^{n-k} (x - \alpha^i) = (x - 3)(x - 3^2)(x - 3^3)(x - 3^4) = \\ (x - 3)(x - 2)(x - 6)(x - 4) = (x^2 + 2x + 6)(x^2 + 4x + 3) = \\ x^4 + 6x^3 + 3x^2 + 2x + 4.$$

$$h(x) = \prod_{i=n-k+1}^n (x - \alpha^i) = (x - 3^5)(x - 3^6) = \\ (x - 5)(x - 1) = x^2 + x + 5.$$

14. feladat

Az előző kód segítségével adjuk meg a következő üzenetekhez tartozó kódszavakat: (1 1) és (0 2).

14. feladat

Az előző kód segítségével adjuk meg a következő üzenetekhez tartozó kódszavakat: (1 1) és (0 2).

Megoldás.

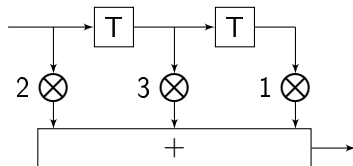
$$c_1(x) = u_1(x)g(x) = (1 + x)(4 + 2x + 3x^2 + 6x^3 + x^4) = 4 + 6x + 5x^2 + 2x^3 + 0 \cdot x^4 + x^5 \rightarrow c_1 = (465201)$$

$$c_2(x) = u_2(x)g(x) = (0 + 2x)(4 + 2x + 3x^2 + 6x^3 + x^4) = 0 + 1 \cdot x + 4x^2 + 6x^3 + 5x^4 + 2x^5 \rightarrow c_2 = (014652)$$

(Egyébként $c_2 = S^2 c_1$.)

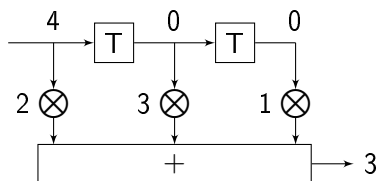
Polinom szorzás LFSR révén

A $2 + 3x + x^2$ polinommal való szorzáshoz tartozó Linear FeedForward Shift Register architektúra:

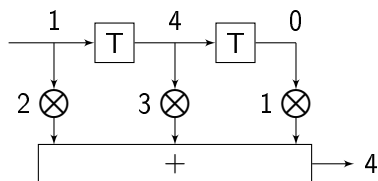
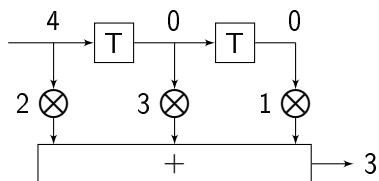
Polinom szorzás LFSR révén

Számítsuk ki $(2 + 3x + x^2)(4 + x)$ -et $GF(5)$ felett:

Polinom szorzás LFSR révén

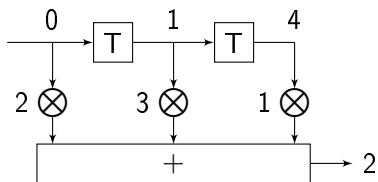
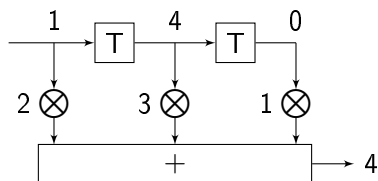
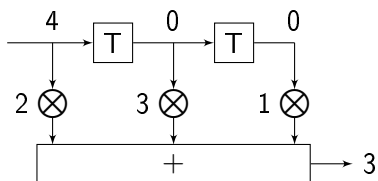
Számítsuk ki $(2 + 3x + x^2)(4 + x)$ -et $GF(5)$ felett:

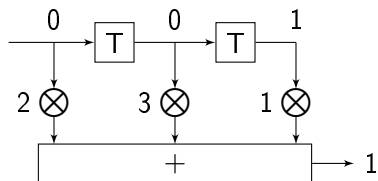
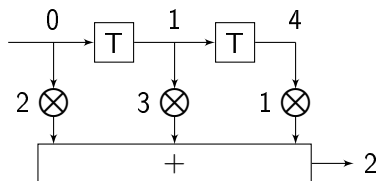
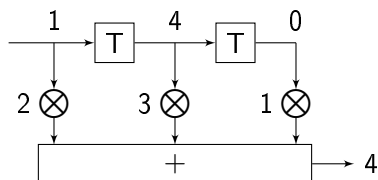
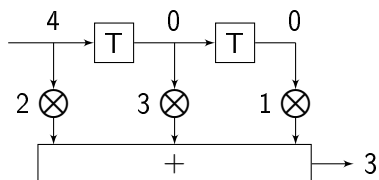
Polinom szorzás LFSR révén

Számítsuk ki $(2 + 3x + x^2)(4 + x)$ -et $GF(5)$ felett:

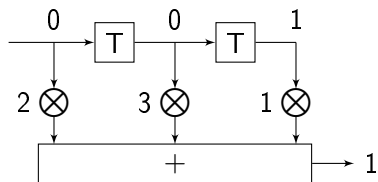
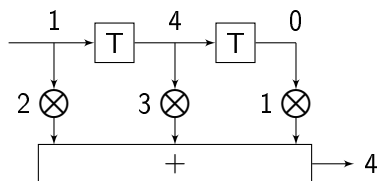
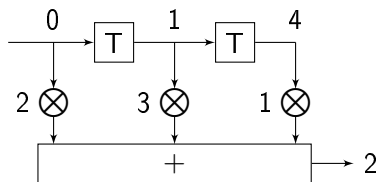
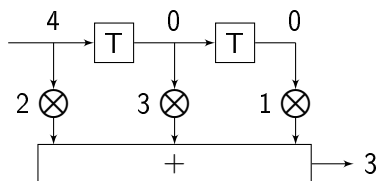
Polinom szorzás LFSR révén

Számítsuk ki $(2 + 3x + x^2)(4 + x)$ -et $GF(5)$ felett:

Polinom szorzás LFSR révén

Számítsuk ki $(2 + 3x + x^2)(4 + x)$ -et $GF(5)$ felett:

$$(3, 4, 2, 1) \longrightarrow 3 + 4x + 2x^2 + x^3$$

Polinom osztás LFBSR révén

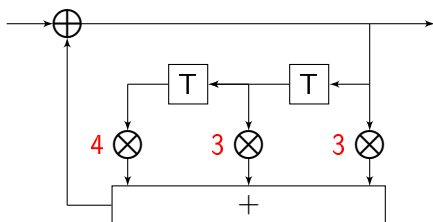
A $GF(5)$ feletti, $3 + 2x + x^2$ polinommal való osztáshoz tartozó Linear Feedback Shift Register architektúra. Előkészület: ha az együtthatók

$$a_0 = 3, \quad a_1 = 2, \quad a_2 = 1;$$

akkor a regiszterekbe

$$1 - a_0 = 3, \quad -a_1 = 3, \quad -a_2 = 4$$

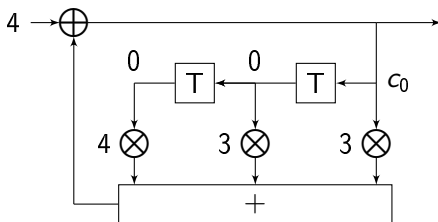
kerül:

Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

Az LFBSR 2 lépésben működik. Először c_0 -ból indulva megtesz egy teljes kört, ez alapján felír egy lineáris egyenletet c_0 -ra.

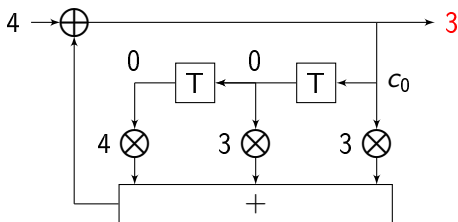
$$4 + 3c_0 = c_0$$

Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

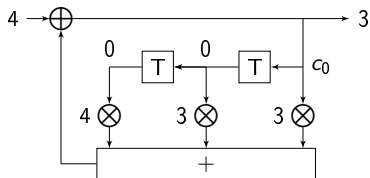
A második lépésben megoldja a lineáris egyenletet c_0 -ra, és a megoldást továbbítja a kimeneten és c_0 helyére is beírja.

$$4 + 3c_0 = c_0 \rightarrow 2c_0 = -4 \rightarrow c_0 = 2^{-1} * 1 = 3 * 1 = 3.$$

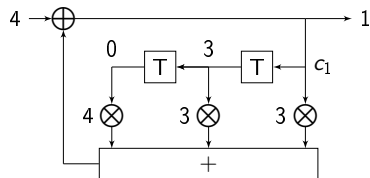
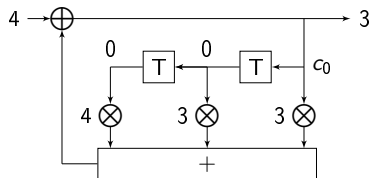
Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

Polinom osztás LFBSR révén

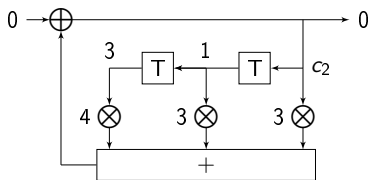
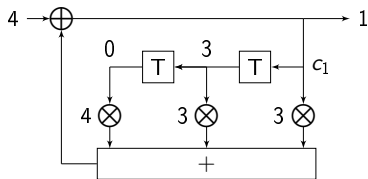
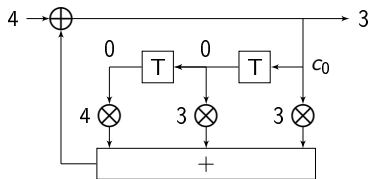
Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

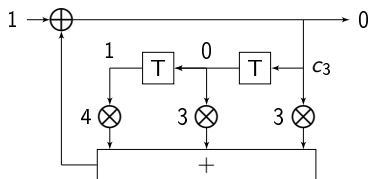
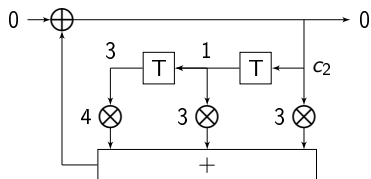
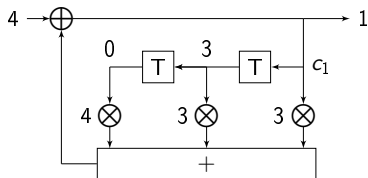
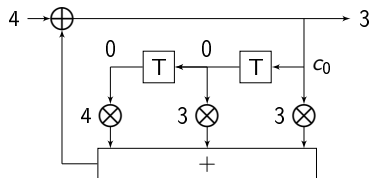
Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

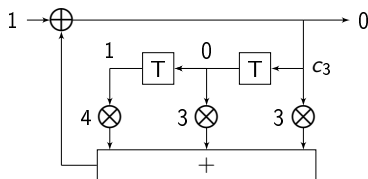
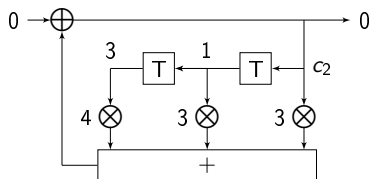
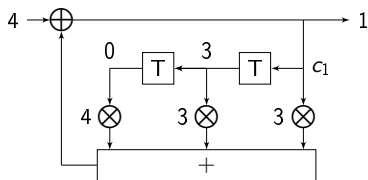
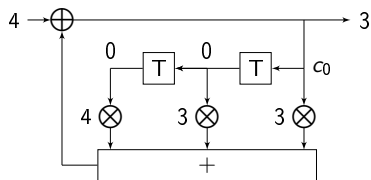
Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

Polinom osztás LFBSR révén

Számítsuk ki $(4 + 4x + x^3) : (3 + 2x + x^2)$ eredményét $GF(5)$ felett.

$(3, 1, 0, 0)$

$\rightarrow$

$3 + x$

A kód séma implementálása

A szindróma dekódoló táblázat (a paramétereiktől függően) lehet nagy méretű; viszont a szindróma dekódolás lecserélhető egy gyors, a detektált hibát valós időben kiszámító eljárásra, az Error Trapping Algorithm-re (ETA).

